
הערכת צרכים לפיתוח הדרכה לעובדי הוראה במשרד החינוך לצורך הטמעת השימוש באייפד ככלי להנגשה פרטנית לתלמיד עם צרכים מיוחדים

רקפת דביר, דבי רנד

רקפת דביר, MSc, OT, החוג לריפוי בעיסוק, אוניברסיטת תל אביב, משרד החינוך.

rakefetdvir@gmail.com

דבי רנד, PhD, OT, החוג לריפוי בעיסוק, אוניברסיטת תל אביב. drand@post.tau.ac.il

מילות מפתח: מחשב לוח, טאבלט, נגישות

תקציר

רקע: התפתחות הטכנולוגיה הובילה לעידן חדש בעולם הטיפול. אחד מן האמצעים הבולטים כיום הוא הטאבלט בעל מסך המגע. מאז 2016, משרד החינוך בישראל מעניק אייפד (טאבלט של חברת Apple) כאבזור עזר במסגרת הנגשה פרטנית לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים מתוקף חוק הנגישות במטרה לקדם את תפקודם. תחום ההנגשה הפרטנית הינו חדשני, אך היעילות הטיפולית בשימוש באייפד ובמכשירים ניידים אחרים בקרב ילדים ומבוגרים עם מוגבלויות כבר נחקרה בתחומים: תקשורת, למידה, משחק, פנאי, השתתפות חברתית והכנה לתעסוקה. יש מחקרים המוכיחים את הצורך בהכשרה מקצועית למטפלים ולמורים לשם שימוש מיטבי באייפד. במשרד החינוך מתגבש מערך הדרכה בתחום, על כן מטרתו של פרויקט זה הינו פיתוח הדרכה להכשרת עובדי הוראה (מורים וגננים) האמונים על תהליך הטמעת האיפד ככלי הנגשה פרטנית לתלמידים עם צרכים מיוחדים בתוך המסגרת החינוכית. **שיטה:** תהליך הערכת הצרכים כלל ראיונות עם קובעי מדיניות בדרגים שונים. כמו כן נערך סקר חלוץ שמולא על ידי שבעה עובדי הוראה המלמדים תלמידים בעלי איפד כאמצעי הנגשה פרטנית כדי לבדוק את מידת הביטחון שהם חשים בתהליך ההטמעה של האיפד. **תוצאות:** נמצאה בקרב עובדי הוראה תחושת ביטחון נמוכה בתחומים: קביעת מטרות אישיות לתלמיד, שילוב האיפד במסגרת החינוכית ושיתוף ההורים בתהליך. כמו כן, דווח על ידי קובעי המדיניות כי יש צורך במתן הכשרה בתחומים אלו ובמצבים שבהם האיפד איננו בשימוש מיטבי. **מסקנות:** יחד עם קובעי המדיניות במערכת החינוכית, הוחלט לפתח תוכנית הדרכה לעובדי הוראה שתביא לשימוש מיטבי באייפד מתוך מטרה לקדם את תפקודו של התלמיד. ההדרכה מתוארת במאמר ובו מצוינים גם כלים למדידת יעילותה. תרומתם של מרפאים בעיסוק להדרכה בתחום הינה בהתאמת האיפד כאמצעי המקדם השתתפות ומאפשר התאמה של המטלה והסביבה לתלמיד. **מסר עיקרי:** במסגרת הנגשה פרטנית במשרד החינוך ניתנים איפדים לתלמידים עם צרכים מיוחדים, ותהליך הטמעתם של איפדים אלה מציב אתגרים רבים. תרומתו של הפרויקט היא בצמצום הפער שבין הצורך בהכשרה של עובדי הוראה וקבלת ידע בתחום ובין יישומו בשטח, לשם שימוש מיטבי באייפד האישי בתוך המסגרת החינוכית.

המאמר נכתב במסגרת החובות להשלמת תואר שני במסלול פרויקט, החוג לריפוי בעיסוק, אוניברסיטת תל אביב בהנחיית ד"ר דבי רנד.